

EIOPA tavakasutus
EIOPA-BoS-19/040 ET
19. veebruar 2019

Soovitused kindlustussektorile seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega Euroopa Liidust

Soovitused

Sissejuhatus

1. Kooskõlas määruse (EL) nr 1094/2010¹ (EIOPA määrus) artikliga 16 esitab EIOPA kindlustussektorile soovitused seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega Euroopa Liidust.
2. Need soovitused põhinevad direktiivil 2009/138/EÜ² (Solventsus II direktiiv), direktiivil (EL) 2016/97³ (kindlustustoodete turustamise direktiiv) ning EIOPA suunistel ja muudel asjakohastel EIOPA dokumentidel.
3. Need soovitused järgnevad mitmele arvamusele, mille EIOPA koostas, et edendada ühtset järelevalvetava küsimustes, mis on seotud Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise tagajärgedega.
4. Väljaastumine toimub väljaastumislepingu jõustumise kuupäeval või selle puudumisel kaks aastat pärast Ühendkuningriigi teadet, 30. märtsil 2019, tingimusel, et ei tehta otsust kaheaastase perioodi pikendamiseks.
5. Kui Ühendkuningriik astub EList välja väljaastumislepingut ratifitseerimata, muutub Ühendkuningriik 30. märtsil 2019 kolmandaks riigiks ning Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjad ja turustajad kaotavad õiguse tegutseda liikmesriikides asutamisevabaduse või teenuste osutamise vabaduse alusel. Lisaks ei lubata Ühendkuningriigi turustajatel, kes ei ole EL 27s registreeritud, enam EL 27s turustamisega tegeleda.
6. EL ja Ühendkuningriik pidasid läbirääkimisi väljaastumislepingu eelnõu üle, mis sisaldab väljaastumisele järgnevat üleminekuperioodi, mille jooksul Ühendkuningriik jääb ühtse turu osaks. Väljaastumislepingu eelnõu kinnitamine on praegu ebaselge. Euroopa Ülemkogu kutsus 13. detsembril 2018 üles tõhustama tööd kõigil tasanditel, et tagada valmisolek Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärgedeks, võttes arvesse kõiki võimalikke tulemusi⁴.
7. Solventsus II direktiivi artikli 41 lõikes 4 nõutakse kindlustus- ja edasikindlustusandjatelt vajalike meetmete võtmist, et tagada nende ülesannete täitmisel, sealhulgas hädaolukorrakavade väljatöötamisel järjepidevus ja korrapärasus⁵. EIOPA väljastas 21. detsembril 2017 arvamuse,⁶

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1094/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/79/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 48–83).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1–155).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. jaanuari 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (uuesti sõnastatud) (ELT L 26, 2.2.2016, lk 19–59).

⁴Vt Euroopa Ülemkogu 13. detsembril 2018. aasta erakorralise kohtumise (artikkel 50) järelduste punkt 5 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/XT-20022-2018-INIT/et/pdf>).

⁵ EIOPA arvamus kindlustusteenuse järjepidevuse kohta Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise kontekstis (EIOPA-BoS-17/389)

milles kutsutakse pädevaid asutusi üles tagama, et kindlustusettevõtjad, kelle piiriülene tegevus on mõjutatud, töötaksid välja realistlikud hädaolukorrakavad, millega kehtestatakse meetmed tegevusloata kindlustustegevuse ärahoidmiseks ning tagatakse teenuse järjepidevus pärast Ühendkuningriigi väljaastumist ja nende meetmete rakendamine. Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjatele kättesaadavad meetmed hõlmavad piiriülese kindlustustegevuse portfelli üleandmist EL 27s asutatud kindlustusettevõtjatele ja kolmandate riikide filiaalide asutamist EL 27s.

8. Paljud Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjad, kes asuvad Ühendkuningriigis või Gibraltaril, eelkõige need, kellel on EL 27s suur piiriülene äritegevus, on asunud tegutsema ja rakendavad eriolukorra meetmeid. 2018. aasta novembri seisuga ei olnud 124 Ühendkuningriigi ja Gibraltaril kindlustusettevõtjat, kes moodustavad 0,16% kogu EMP 30 kindlustustegevusest, kehtestanud hädaolukorrakavasid või olid need ebapiisavad, et hoida ära tegevusloata kindlustustegevus ja tagada teenuse järjepidevus pärast Ühendkuningriigi väljaastumist⁷. Mõjutatud ettevõtjatel on 9,1 miljonit kindlustusvõtjat ja kindlustuskohustusi summas 7,4 miljardit eurot. Enamik äritegevusest (kindlustuskohustused 5,4 miljardit eurot) on seotud vähese Ühendkuningriigis asuvate kahjukindlustusettevõtjatega. Ainult 3% võimalikest mõjutatud kindlustusvõtjatest omab lepingut elukindlustusettevõtjatega. Ülejäänud äritegevus on peamiselt väikese väärtuse ja lühiajaliste kohustustega. Kokkuvõttes kuulub 75% asjaomastest kindlustuslepingutest portfelligesse, mille keskmised kindlustusmaksed on alla 100 euro aastas. Keskmiselt on 76% kindlustuslepingute kohustuste jääkestus alla kahe aasta. Kuigi see puudutab mitut EL 27 liikmesriiki, on mõned neist konkreetselt mõjutatud, mis puudutab olemasoleva piiriülese lepinguga kindlustusvõtjate arvu.
9. Käesolevate soovitude üldeesmärk on soodustada lähenemist ja ühtseid järelevalvealaseid lähenemisviise Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjate ja turustajate kohtlemisel liikmesriikides, esitades suunised olemasoleva õigusraamistiku kohaldamiseks seoses ELis ja väljaspool ELi asuvate vastaspoolte vaheliste kokkulepetega.
10. Soovitused on kohaldatavad ka Gibraltaril asutatud kindlustusettevõtjatele ja turustajatele.
11. Need soovitused on adresseeritud pädevatele asutustele. Ehkki erisätteid kirjeldavad kindlustusandjate ja -vahendajate täidetavaid kohustusi, ei tohi seda dokumenti tõlgendada nii, nagu see kehtestaks nimetatud finantsasutustele mis tahes otseseid nõudeid. Finantsasutused peavad järgima oma riigi pädeva asutuse kehtestatud järelevalve- või õigusraamistikku.
12. Soovitustes määratlemata mõistetel on sissejuhatuses osutatud õigusaktides osutatud tähendused.
13. Soovitusi kohaldatakse alates kuupäevast, mis järgneb kuupäevale, millal vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikele 3 lõpetatakse aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis.

⁷ Vt EIOPA 5. novembri 2018. aasta teatis, <https://eiopa.europa.eu/Pages/News/EIOPA-calls-for-immediate-action-to-ensure-service-continuity-in-cross-border-insurance-.aspx>.

1. soovitus – üldeesmärk

14. Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjate piiriülese äritegevuse käsitlemisel peaksid pädevad asutused seadma eesmärgiks vähendada kahjulikku mõju kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele, tuginedes kohaldatavale ELi ja riiklikele õigusaktidele.

2. soovitus – nõuetekohane lõpetamine

15. Pädevad asutused peaksid kohaldama õigusraamistikku või mehhanismi, et soodustada tegevusloa kaotanud äritegevuse nõuetekohast lõpetamist või nõudma kindlustusettevõtjatelt viivitamata kõikide vajalike meetmete võtmist tegevusloa saamiseks vastavalt liidu õigusele.
16. Pädevad asutused peaksid hoidma ära selle, et Ühendkuningriigi ettevõtjad sõlmivad uued kindlustuslepingud või kehtestavad, uuendavad, pikendavad, suurendavad või taastavad kindlustuskatte olemasolevate kindlustuslepingute alusel oma jurisdiktsioonis, kuni neil puudub luba tegeleda taolise kindlustustegevusega liidu õiguse alusel. See ei piira kindlustusvõtjate õigust kasutada oma kehtivast kindlustuslepingust tulenevat valikut või õigust pensionihüvitiste realiseerimiseks.
17. Pädevad asutused peaksid tegema kõik endast oleneva, et teha järelevalvet Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjate piiriülese äritegevuse üle oma jurisdiktsioonis. Järelevalve peaks hõlmama järelevalve teostamist ja koostöös Ühendkuningriigi järelevalveasutustega piiriülese äritegevuse asjaomaste usaldatavusaspektide, sealhulgas Ühendkuningriigi ettevõtjate finantsseisundi nõuetekohast jälgimist. Järelevalve peaks olema riskipõhine ja võtma arvesse proportsionaalsust.

3. soovitus – tegevusloa andmine kolmandate riikide filiaalidele

18. Kooskõlas Solventsus II direktiivi artikliga 162 võivad Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjad taotleda tegevusloa piiriülese äritegevusega tegelemiseks liikmesriigis asuva filiaali kaudu ja seeläbi tagada, et neil on võimalik piiriülest tegevust selles liikmesriigis korraldada.
19. Kui pädevad asutused hindavad, kas sellisele filiaalile tegevusloa andmise õiguslikud tingimused on täidetud, peaksid nad kohaldama proportsionaalsuse põhimõtet ja võtma arvesse, et Ühendkuningriigi kindlustusettevõtja kuulus enne Ühendkuningriigi väljaastumist Solventsus II nõuete kohaldamisalasse.
20. Kui see tegevusloa andmise menetlust kiirendab, peaksid pädevad asutused kaaluma filiaali tegevusloa piiramist olemasoleva äritegevuse lõpetamisega.

4. soovitus – tegevusloa kehtivuse kaotamine

21. Kui liikmesriigi õigusraamistik sisaldab sätteid kindlustusettevõtjate kohtlemise kohta pärast nende tegevusloa kehtivuse kaotamist, nagu on osutatud Solventsus II direktiivi artikli 144 lõike 1 punktis a, peaks pädev asutus kaaluma nende sätete kohaldamist oma jurisdiktsiooni kuuluvatele Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjatele pärast Ühendkuningriigi väljaastumist. Sellisel juhul peaks pädev asutus tegema kõik endast oleneva, et tagada kõnealuste sätete tõhus jõustamine koostöös Ühendkuningriigi järelevalveasutustega.

5. soovitus – portfelli üleandmine

22. Pädevad asutused peaksid lubama lõpetada portfelli üleandmine Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjatelt EL 27 kindlustusettevõtjatele tingimusel, et see algatati enne väljaastumise kuupäeva. Sel eesmärgil peaksid pädevad asutused tegema tihedat koostööd Ühendkuningriigi järelevalveasutustega, võttes arvesse Solventsus II direktiivi artikli 39 nõudeid ja järelevalvenõukogu 30. jaanuari 2017. aasta otsuse (mis käsitleb Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikide kindlustussektori järelevalveasutuste koostööd, EIOPA-BoS-17/014) punkti 4.2.1. sätteid. Pädevad asutused peaksid lugema portfelli üleandmise alustatuks juhul, kui Ühendkuningriigi järelevalveasutused on neile teatanud portfelli üleandmise alustamisest ja Ühendkuningriigi kindlustusettevõtja on maksnud Ühendkuningriigi järelevalveasutus(t)ele regulatiivse tehingutasu ja määranud üleandmiseks sõltumatu eksperdi.

6. soovitus – kindlustusvõtja alalise elu- või asukoha muutumine

23. Kui kindlustusvõtja, kelle alaline elukoht või – kui tegemist on juriidilise isikuga – asutamiskoht oli Ühendkuningriigis, sõlmis elukindlustuslepingu Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjaga ning pärast seda kindlustusvõtja muutis oma alalist elukohta või asutamiskohta ja asus ümber EL 27 liikmesriiki, peaksid pädevad asutused järelevalvelase läbivaatamise käigus arvesse võtma, et kindlustusleping sõlmiti Ühendkuningriigis ja Ühendkuningriigi kindlustusettevõtja ei osutanud EL 27s selle lepingu alusel piiriüleseid teenuseid.

24. Pädevad asutused peaksid kohtlema samamoodi kahjukindlustuslepinguid, mis ei ole seotud hoonetega või hoonete ja nende sisustuse või sõidukitega.

7. soovitus – pädevate asutuste vaheline koostöö

25. Kui Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjal on piiriülene äritegevus rohkem kui ühes liikmesriigis, peaksid nende liikmesriikide pädevad asutused tegema tema äritegevuse järelevalve teostamisel koostööd, eelkõige vahetades järgmist teavet, arvestades seejuures proportsionaalsuse põhimõtet:

- (a) nende jurisdiktsiooni kuuluva piiriülese äritegevuse olemus ja ulatus;
- (b) ettevõtja rakendatud või kavandatud meetmed piiriülese äritegevuse nõuetekohaseks lõpetamiseks;
- (c) järelevalvelased meetmed, mis on võetud või, kui asjakohane, mida pädev asutus kavatses seoses ettevõtjaga võtta;
- (d) ettevõtjaga seoses tuvastatud võimalikud tegevuse või solventsuse probleemid.

26. Kui seda peetakse vajalikuks, võib EIOPA luua asjaomaste pädevate asutuste osalusel konkreetse ettevõtja jaoks koostööplatvormi. Pädevad asutused peaksid tegema kõik endast oleneva, et platvormis osaleda.

8. soovitus – kindlustusvõtjate ja soodustatud isikute teavitamine

27. Pädevad asutused peaksid teatama oma liikmesriigis asuvatele piiriülese äritegevusega Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjatele, et nad on kohustatud teavitada oma lepingute kindlustusvõtjaid ja soodustatud isikuid, keda Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärjed mõjutavad, tagajärgedest seoses

kindlustusvõtjate ja soodustatud isikute õiguste ja kohustustega kõnealuste lepingute alusel.

28. Pädevad asutused peaksid Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjad väljaastumise kuupäeval riiklikust kindlustusettevõtjate registrist eemaldama ja teavitama üldsust õigusraamistikust, mida kohaldatakse Ühendkuningriigi kindlustusettevõtjate piiriülesele äritegevusele.

9. soovitus – turustamine

29. Pädevad asutused peaksid tagama, et Ühendkuningriigi vahendajad ja üksused, kes kavatsevad jätkata või alustada turustamist EL 27 kindlustusvõtjatele ja seoses EL 27 riskidega pärast Ühendkuningriigi väljaastumist, on asutatud ja registreeritud EL 27s kooskõlas kindlustustoodete turustamise direktiivi asjaomaste sätetega. Pädevad asutused peaksid tagama, et vahendajad, kes on juriidilised isikud ning on asutatud ja registreeritud liidus, tõendavad, et ettevõtte olemus on nõuetekohasel tasemel ja proportsionaalne äritegevuse laadi, ulatuse ja keerukusega. Kõnealustel vahendajatel ei tohiks ilmnedagi „tühja kesta“ tunnuseid. Lisaks peavad järjepidevalt olema täidetud kindlustustoodete turustamise direktiivi kutsealased ja korralduslikud nõuded.

See ei piira liikmesriikide õigust kehtestada oma riiklikus õiguses kolmandate riikide vahendajate erisätted tingimusel, et asjaomasel turul on tagatud vahendajate võrdne kohtlemine.

30. Kui pädevad asutused hindavad, kas konkreetne Ühendkuningriigi vahendaja või selle üksus osutab ELis turustamisteenuseid, peaksid nad arvesse võtma, et ainult kindlustustoodete turustamise direktiivi järjekindel ja ühtne kohaldamine aitab tagada tarbijatele sama kaitsetaseme ja võrdsed tegutsemisvõimalused liidus. Pädevad asutused peaksid tagama, et kõik turustamisega tegelevad vahendajad, kelle tegevus on suunatud EL 27 kindlustusvõtjatele ja seotud EL 27 riskidega, kuuluvad kindlustustoodete turustamise direktiivi kohaldamisalasse.
31. Selleks peaksid pädevad asutused võrdlema hindamise käigus turustusmudelit kindlustustoodete turustamise direktiivis esitatud turustamise määratlusega.

Järgimis- ja aruandlusnõuded

32. Käesolev dokument sisaldab EIOPA määruse artikli 16 kohaseid soovitusi. EIOPA määruse artikli 16 lõike 3 kohaselt võtavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused kõik suuniste ja soovitude järgimiseks vajalikud meetmed.
33. Pädevad asutused, kes käesolevaid soovitusi järgivad või kavatsevad järgida, peaksid lisama need sobival viisil oma regulatiiv- või järelevalveraamistikku.
34. Pädevad asutused teatavad EIOPA-le, kas nad järgivad või kavatsevad järgida käesolevaid soovitusi, koos mittejärgimise põhjustega kahe kuu jooksul pärast tõlgete avaldamist.
35. Kui osutatud tähtjaks ei vastata, peetakse pädevaid asutusi aruandlusnõudeid mittetäitvaks ja nendest teatatakse.

Läbivaatamise lõppsäte

36. Käesolevad soovitused vaatab läbi EIOPA.